Kazlų Rūdos savivaldybės 2025 metų visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita

Parengė Agnė Barkauskaitė
visuomenės sveikatos specialistė,
vykdanti visuomenės sveikatos stebėseną

2026 m.

TURINYS

ĮVADAS 3
I SKYRIUS 4
KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ DEMOGRAFINĖ SITUACIJA 4
1.1. Gyventojai 4
1.2. Socioekonominė situacija ir sveikata savivaldybėje 6
II SKYRIUS 7
2025 METŲ KAZLŲ RŪDOS SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS 7
III SKYRIUS 13
SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ 13
3.1. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu 10 000 gyventojų 13
3.2. Sergamumas tuberkulioze 100 000 gyventojų 15
3.3. Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų 100 000 gyventojų 17
IŠVADOS 19
REKOMENDACIJOS 20
2026 M. SUAUGUSIŲJŲ GYVENSENOS TYRIMO REZULTATAI KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖJE *(1 priedas)* 23

ĮVADAS

Visuomenės sveikatos stebėsena Kazlų Rūdos savivaldybėje vykdoma remiantis Bendraisiais savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Pateikiami rodikliai atspindi kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. strategijos (LSS) tikslai ir jų uždaviniai. Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, analizuoti ir interpretuoti visuomenės sveikatą apibūdinančius rodiklius bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje. Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos tikslas – pateikti pagrindinius savivaldybės gyventojų sveikatą atspindinčius rodiklius, jų dinamiką ir jų pagrindu pateikti rekomendacijas bei prioritetines kryptis savivaldybės plėtros plano siekiniams, strateginio veiklos plano priemonėms. Ataskaita parengta naudojantis viešai prieinamais sveikatos statistikos duomenų šaltiniais:

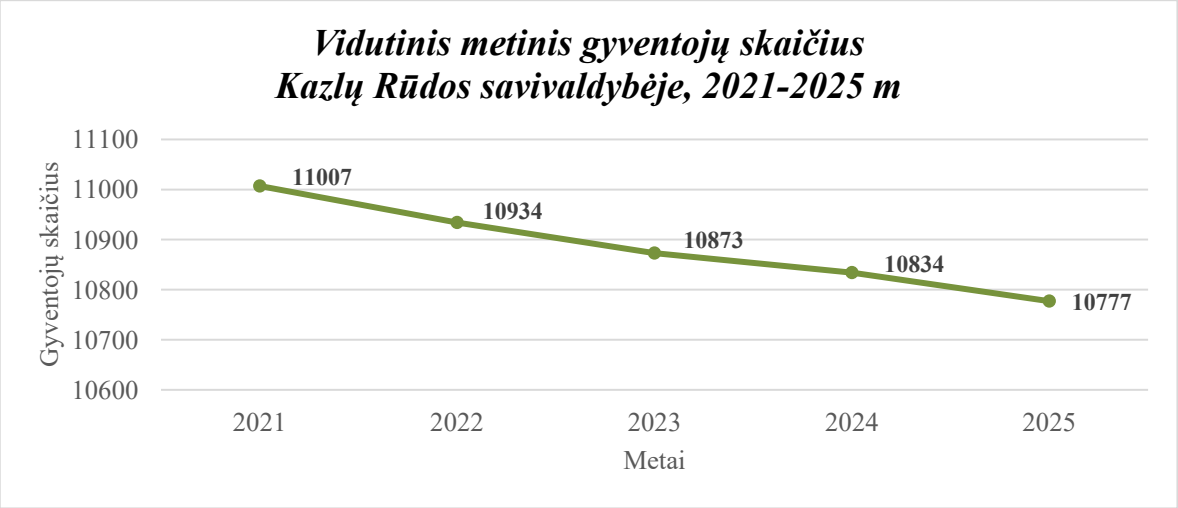
- ✓ Lietuvos statistikos departamento Oficialiosios statistikos portalu;
- ✓ Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema sveikstat.hi.lt

I SKYRIUS

KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

1.1. Gyventojų skaičius

Nuo 2021 m. Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojų skaičius mažėjo *(1 pav.)*, 2025 m. savivaldybėje gyveno 10777 gyventojai, tai yra 57 gyventojais mažiau nei 2024 m. 2025 m. Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojai mieste ir kaimo vietovėse pasiskirstė beveik po lygiai: mieste gyveno 50,5 proc., o kaime – 49,5 proc. gyventojų

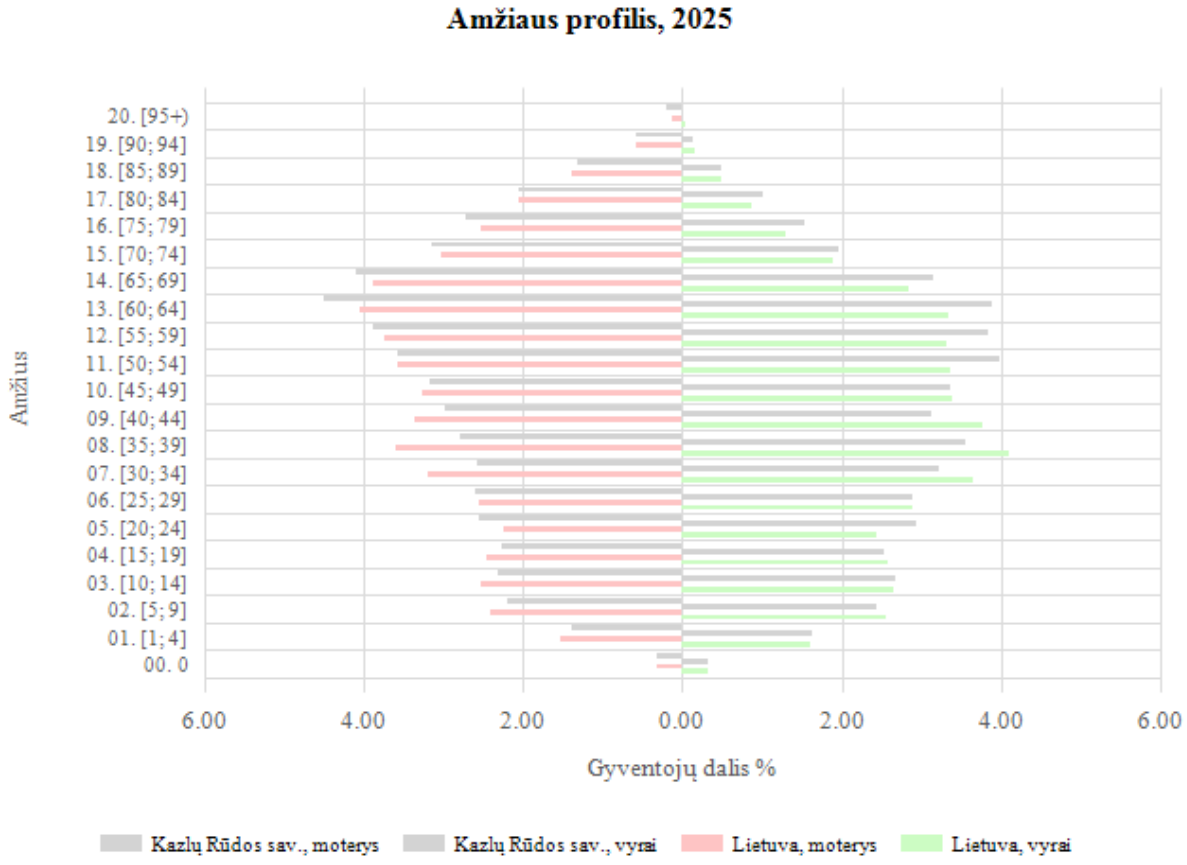

1 pav. Vidutinis metinis gyventojų skaičius Kazlų Rūdos savivaldybėje, 2021-2025 m. (Šaltinis Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema)

Darbingo amžiaus gyventojų skaičius Kazlų Rūdos savivaldybėje 2024 m. ir 2025 m. buvo panašus – 6789 ir 6787 gyventojai.

2025 metais Kazlų Rūdos savivaldybėje 0–17 metų amžiaus gyventojų dalis buvo 16,2 proc. (mažiau nei 2024 m. – 16,5 proc.), Lietuvoje šis rodiklis didesnis – 17 proc. *(2 pav.).* 18-44 metų amžiaus gyventojų dalis savivaldybėje sudarė 31,1 proc., o šalyje ši gyventojų grupė kiek didesnė – 33,7 proc., 45-64 metų amžiaus gyventojų dalis Kazlų Rūdos savivaldybėje – 30,2 proc., Lietuvoje kiek mažesnė – 28,1 proc. 65 metų ir vyresnių asmenų savivaldybėje buvo 22,4 proc., Lietuvoje kiek mažiau – 21,2 proc.

Didžiąją savivaldybės gyventojų pasiskirstymo pagal amžiaus grupes dalį sudaro 60–64 metų amžiaus moterys. Ši tendencija sutampa su bendru šalies rodikliu. Didžiausią Kazlų Rūdos savivaldybėje gyvenančių vyrų dalį sudaro 50–54 metų amžiaus vyrai, o Lietuvoje – 35–39 metų amžiaus vyrai.

2 pav. Kazlų Rūdos savivaldybės demografinis medis, 2025 m.
(Šaltinis Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema)

Kazlų Rūdos savivaldybėje 2025 m. gimė 68 kūdikiai, vienu daugiau nei 2024 m. 2025 m. Kazlų Rūdos savivaldybėje mirė 166 žmonės, tai yra 4 žmonėmis daugiau nei 2024 m. Mirtingumas 1000 gyv. Kazlų Rūdos savivaldybėje yra didesnis už bendrą Lietuvos vidurkį. 2025 m. susituokė 48 poros, o išsituokė kiek mažiau – 33.

1.2. Socioekonominė situacija ir sveikata savivaldybėje

Socioekonominė situacija savivaldybėje

- Ilgalaikio nedarbo lygis Kazlų Rūdos savivaldybėje nuo 2024 m. sumažėjo ir 2025 m. buvo 2,3 proc., tačiau išliko aukštesnis už šalies vidurkį – 1,6 proc.
- Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, skaičius 1000 moksleivių Kazlų Rūdos savivaldybėje nuo 2024 m. kilo ir 2025 m. siekė 424/1000 moksleivių, kas viršijo šalies rodiklį (326/1000 moksleivių).
- Socialinę pašalpą gaunančių šeimų skaičius 1000 gyv. savivaldybėje 2025 m. buvo aukštas 18,7/1000 gyventojų bei viršijo Lietuvos vidurkį – 13,4/1000 gyventojų.
- Policijoje užregistruotų pranešimų dėl smurto artimoje aplinkoje skaičius 1000 gyventojų savivaldybėje nuo 2024 m. kilo ir 2025 m. buvo 30,4/1000 gyventojų, kas stipriai viršijo šalies vidurkį – 19,3/1000 gyventojų.

Sveikata savivaldybėje

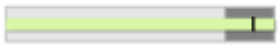
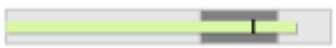
- Savivaldybėje išaugo ligotumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis – 2024 m. 1339,3/10 000 gyventojų, o 2025 m. 1389,1/10 000 gyventojų ir tai yra daugiau už šalies vidurkį – 1214,9/10 000 gyventojų.
- Nuo 2024 m. išaugo ligotumas endokrininės sistemos ligomis – 2024 m. 2998,9/10 000 gyventojų, o 2025 m. 3369,2/10 000 gyventojų, tačiau išliko žemesnis už Lietuvos bendrą vidurkį – 3540/10 000 gyventojų.
- 2025 m. Kazlų Rūdos savivaldybėje ligotumas psichikos ligomis ženkliai viršijo Lietuvos vidurkį (1386,3/10 000 gyventojų ir 1201,3/10 000 gyventojų).
- 2025 m. Ligotumas kraujotakos sistemos ligomis augo ir Kazlų Rūdos savivaldybėje ir visoje šalyje, tačiau savivaldybėje jis buvo aukštesnis už šalies vidurkį – 3845,2/10 000 gyventojų ir 3510,9/10 000 gyventojų.
- Didžiausias mirtingumas 2025 m. yra nuo kraujotakos sistemos ligų 844,4/100 000 gyventojų, šis rodiklis yra aukštesnis už šalies vidurkį – 665,7/100 000 gyventojų.

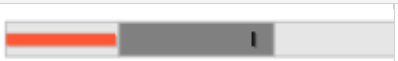
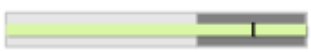
II SKYRIUS

2025 METŲ KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS

1 lentelė. 2025 Kazlų Rūdos savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tend.	Rod.	Kiekis	3 metų vidurkis	Sant.	Rod.	Blog.	Sritis	Ger.
Strateginis tikslas									
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė, kai amžius 0 (HI skaičiavimai)	→	76.2	76	75.8	0.98	77.9	71.4		83.8
Išvengiamas mirtingumas, proc. – pagal jungtinį EBPO ir Eurostato sąrašą	↑	75.3	55	73.7	0.99	76.3	93.8		67.9
1 tikslas. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį									
1.1. Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą									
Savižudybių sk. (X60-X84) 100 000 gyv.	↑	18.6	2	21.5	1.03	18.1	71.3		0.0
SMR nuo tyčinio savęs žalojimo (X60-X84) 100 000 gyv.	↑	20.8	2	20.7	1.20	17.3	72.0		0.0
Bandymų žudytis skaičius (X60–X64, X66–X84) 100 000 gyventojų	↑	37.1	4	36.9	0.94	39.5	84.8		6.7
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 moksl.	↓	41.1	40	48.2	0.93	44.4	170.1		22.1
Socialinę pašalpą gaunančių šeimų skaičius 1 000 gyventojų	→	18.7	201	18.7	1.40	13.4	43.0		0.7
Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos %	↓	2.3	158	2.9	1.44	1.6	3.8		0.3
Gyv. skaičiaus pokytis 1000 gyv.	→	-10.0	-108	-5.7	9.09	-1.1	-34.9		34.0
1.2. Sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu									
Mirt. nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.	↓	65.0	7	73.9	0.86	75.7	186.1		33.8
SMR nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.	↓	59.2	7	67.6	0.83	71.5	168.1		30.0
Policijoje užregistruotų pranešimų dėl smurto artimoje aplinkoje skaičius 1 000 gyventojų	↑	30.4	328	28.3	1.58	19.3	37.2		5.1
Serg. tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv.	↓	37.1	4	36.9	1.98	18.7	109.0		0.0
Sergamumas tuberkulioze (+ recidyvai) (A15-A19) 100 000 gyv.	↓	37.1	4	40.0	1.74	21.3	109.0		0.0
2 tikslas. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką									
2.1. Kurti saugias darbo ir sveikas buities sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą									
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, sk. 10 000 gyv.	↓	0.0	0	0.0	0.00	0.9	3.1		0.0

Traumų dėl nukritimų (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje sk. 10 000 gyv.	→	103.5	25	131.5	0.77	135.0	189.6		77.6
Asmenų, pirmą kartą nustatytas sumažėjęs dalyvumo lygis, sk. 10 000 gyv.	→	84.0	57	78.0	1.19	70.8	128.2		49.7
Sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis (A00–A09) 10 000 gyventojų (NVSC duom.)	↑	4.6	5	1.8	0.03	170.7	301.0		4.6
2.2. Kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį									
Mirt. nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.	↓	0.0	0	0.0	0.00	3.6	28.9		0.0
SMR nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.	↓	0.0	0	0.0	0.00	3.4	38.1		0.0
Mirt. nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.	↓	27.8	3	21.5	1.92	14.5	52.4		0.0
SMR nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.	↓	24.2	3	18.0	1.78	13.6	33.8		0.0
2.3. Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių									
Mirt. transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyv.	↓	0.0	0	9.2	0.00	5.3	44.3		0.0
SMR transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyv.	↓	0.0	0	9.9	0.00	5.0	37.3		0.0
Pėsčiųjų mirt. nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	→	0.0	0	0.0	0.00	1.2	15.1		0.0
Traumų dėl transporto įvykių (V00-V99) sk. 10 000 gyv.	↓	2.8	3	2.5	0.50	5.6	10.1		0.0
2.4. Mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą									
Oro teršalų (KD2,5 ir/arba, 10 ir/arba azoto dioksido) vidutinė metinė koncentracija savivaldybėje (µg/m³)	→	6,4	0	0.0		6,7	0.0		0.0
3 tikslas. Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą									
3.1. Sumažinti alk. gėrimų, tabako, neteisėtą narkotinių ir psich. medžiagų vartojimą ir prieinamumą									
Mirt. nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↑	9.3	1	3.1	2.51	3.7	20.8		0.0
SMR nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↑	6.6	1	2.2	1.83	3.6	24.4		0.0
Mirt. nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↓	9.3	1	12.3	0.40	23.3	107.1		0.0
SMR nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↓	10.2	1	11.1	0.47	21.7	91.0		0.0
Gyv. sk., tenkantis 1 tabako licencijai	↓	158.5	10777	179.5	0.79	199.9	77.6		697.2
Gyv. sk., tenkantis 1 alkoholio licencijai	↓	195.9	10777	200.5	1.05	185.8	43.8		417.2
Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotikais 100 000 gyv.	→	46.4	5	43.1	0.48	96.8	466.2		14.2
Vaikų (0–17 m.), apsinuodijusių narkotinėmis medžiagomis, skaičius 10 000 vaikų	→	0.0	0	1.9	0.00	3.5	55.4		0.0

3.2. Skatinti sveikos mitybos įpročius									
Kūdikių, žindytų išimtinai krūtimi iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.)	↓	36.2	16	30.9	0.54	37.8	6.6		62.1
4 tikslas. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius									
4.1. Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais									
Išvengiamų hospitalizacijų (IH) sk. 1 000 gyv.	↑	22.8	244	23.2	1.17	19.5	40.8		8.7
IH dėl cukrinio diabeto sk. (18+ m.) 1 000 gyv.	↓	1.3	12	1.5	0.72	1.8	3.7		0.9
4.2. Plėtoti sveikatos infrastuktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą									
Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, sk.	→	1.5	37	1.9	1.12	1.7	1.1		6.0
Šeimos gydytojų sk. 10 000 gyv.	→	10.2	11	9.5	1.35	7.2	2.5		13.8
Apsilankymų pas gydytojus sk. 1 gyv.	→	10.7	115835	10.3	1.11	9.6	4.8		12.1
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19, atsparumas vaistams) (visi) 100 000 gyv.	↓	0.0	0	0.0	0.00	3.5	14.5		0.0
Serg. vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19, atsparumas vaistams) 100 000 gyv.	↓	0.0	0	0.0	0.00	2.6	14.5		0.0
Serg. ŽIV ir jo sukeltomis ligomis 10 000 gyv.	↑	0.9	1	0.3	1.50	0.6	1.4		0.0
4.3. Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą									
Kūdikių mirtingumas 1000 gyvų gimusių	↓	0.0	0	0.0	0.00	3.2	17.5		0.0
2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepijimo apimtys, %	→	95.1	58	96.1	1.11	85.4	50.0		96.1
1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito, Haemophilus influenzae B skiepijimo apimtys (3 dozės), %	→	87.5	49	93.9	1.01	86.7	0.0		96.8
Vaikų (7-17 m.), neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.)	→	21.2	242	19.6	0.88	24.2	5.7		31.8
Paauglių (15–17 m.) gimdymų sk. 1000 15-17 m. moterų	↓	0.0	0	4.4	0.00	1.2	9.5		0.0
4.4. Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę									
Mirt. nuo kraujotakos sist. ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	↓	844.4	91	908.1	1.27	665.7	1265.0		332.4
SMR nuo kraujotakos sist. ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	↓	755.7	91	826.3	1.20	629.8	883.7		408.8
Mirt. nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.	→	315.5	34	277.1	1.15	274.9	457.9		133.0
SMR nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.	→	279.5	34	243.9	1.10	253.7	426.6		143.0

Mirt. nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv	↓	287.6	31	301.7	2.05	140.2	409.2		0.0
SMR nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv	↓	252.1	31	270.8	1.91	131.8	323.0		0.0
Serg. II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.	→	70.5	76	59.4	1.04	68.1	144.6		26.6
Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje	↑	48.8	1180	48.8	0.88	55.5	27.1		66.1
Tikslinės populiacijos dalis %, 3 metų bėgyje dalyvavusi gimdos kaklelio programoje	↑	78.9	1894	76.6	1.04	76.2	37.0		92.1
Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bėgyje dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje	↑	61.0	2373	59.0	1.04	58.4	31.2		70.7
Tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi ŠKL programoje	↓	36.4	1157	42.8	1.04	34.9	16.2		50.1

Atsižvelgiant į LSS iškeltus uždavinius tikslams pasiekti bei remiantis lentelėje pateiktomis rodiklių reikšmėmis, matoma, kad:

1.1. Uždavinio „sumažinti skurdo lygį ir nedarbą“ visi rodikliai panašūs į šalies vidurkį, išskyrus ilgalaikio nedarbo lygis, kuris yra didesnis.

1.2. Uždavinio „sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu“ mirtingumo nuo išorinių priežasčių rodiklis savivaldybėje yra geresnis už šalies vidurkį.

2.1. Uždavinio „kurti sveikas ir saugias darbo bei buities sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą“ dauguma rodiklių yra geresni už šalies vidurkį.

2.2. Uždavinio „kurti sveikas ir palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį“ mirtingumo nuo nukritimo rodiklis savivaldybėje yra prastesnis už Lietuvos vidurkį.

2.3. Uždavinio „mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių“ visi rodikliai yra geresni už Lietuvos bendrą vidurkį.

2.4. Uždavinio „mažinti aplinkos užterštumą, triukšmą“ rodiklis yra panašus į šalies vidurkį.

3.1. Uždavinio „sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako vartojimą, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą bei azartinių lošimų, kompiuterinių žaidimų ir pan. prieinamumą“ rodikliai yra geresni arba panašūs į bendrą Lietuvos vidurkį, išskyrus mirtingumą nuo narkotikų sąlygotų priežasčių ir gyventojų skaičių tenkantį vienai tabako licencijai.

3.2. Uždavinio „skatinti sveikos mitybos įpročius“ rodiklis yra panašus į Lietuvos vidurkį.

4.1. Uždavinio „užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos priežiūros technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais“ rodikliai yra panašūs į šalies vidurkį.

4.2. Uždavinio „plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą“ rodikliai yra geresni už šalies vidurkį, išskyrus sergamumą ŽIV ir jo sukeltomis ligomis.

4.3. Uždavinio „gerinti motinos ir vaiko sveikatą“ rodikliai yra geresni už bendrą Lietuvos vidurkį.

4.4. Uždavinio „stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę“ rodikliai yra panašūs į šalies vidurkį, išskyrus mirtingumą nuo cerebrovaskulinių ligų.

Remiantis 1 lentelėje pateiktais rodikliais ir įvertinus savivaldybės rodiklio santykį su Lietuvos vidurkiu, matoma, jog:

1. ***22 rodiklių reikšmės yra geresnės už Lietuvos vidurkį (žalioji zona):***

- ✓ Mirtingumas nuo išorinių priežasčių 100 000 gyventojų;
- ✓ Standartizuotas mirtingumo rodiklis nuo išorinių priežasčių 100 000 gyventojų;
- ✓ Asmenų žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe skaičius 10 000 gyventojų;
- ✓ Traumų dėl nukritimų 65+ metų amžiaus grupėje 10 000 gyventojų;
- ✓ Sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis 10 000 gyventojų;
- ✓ Mirtingumas nuo paskendimo 100 000 gyventojų;
- ✓ Standartizuotas mirtingumo rodiklis nuo paskendimo 100 000 gyventojų;
- ✓ Mirtingumas transporto įvykiuose 100 000 gyventojų;
- ✓ Standartizuotas mirtingumo rodiklis transporto įvykiuose 100 000 gyventojų;
- ✓ Pėsčiųjų mirtingumas nuo transporto įvykių 100 000 gyventojų;
- ✓ Traumų dėl transporto įvykių skaičius 10 000 gyventojų;
- ✓ Mirtingumas nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų;
- ✓ Standartizuotas mirtingumo rodiklis nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų;
- ✓ Vaikų, apsinuodijusių narkotinėmis medžiagomis skaičius 10 000 vaikų;
- ✓ Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius 1000 gyventojų;
- ✓ Šeimos gydytojų skaičius 10 000 gyventojų;
- ✓ Apsilankymų pas gydytojus skaičius 1 gyventojui;
- ✓ Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze, visi 100 000 gyventojų;
- ✓ Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze 100 000 gyventojų;

- ✓ Kūdikių mirtingumas 1000 gyvų gimusių;
- ✓ 2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės skiepijimo apimtys, proc.;
- ✓ Paauglių gimdymų skaičius 1000 15-17 metų moterų.

2. ***11 rodiklių reikšmės yra prastesnės nei Lietuvos vidurkis (raudonoji zona)***
    - ✓ Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos proc.;
    - ✓ Policijoje užregistruotų pranešimų dėl smurto artimoje aplinkoje skaičius 1000 gyventojų;
    - ✓ Sergamumas tuberkulioze 100 000 gyventojų;
    - ✓ Mirtingumas nuo nukritimo 100 000 gyventojų;
    - ✓ Standartizuotas mirtingumo rodiklis nuo nukritimo 100 000 gyventojų;
    - ✓ Mirtingumas nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų;
    - ✓ Standartizuotas mirtingumo rodiklis nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų;
    - ✓ Gyventojų skaičius, tenkantis vienai tabako licencijai;
    - ✓ Sergamumas ŽIV ir jo sukeltomis ligomis 10 000 gyventojų;
    - ✓ Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų 100 000 gyventojų;
    - ✓ Standartizuotas mirtingumo rodiklis nuo cerebrovaskulinių ligų 100 000 gyventojų.

3 ***Kiti rodikliai patenka į Lietuvos vidurkį atitinkančią kvintilių grupę (geltonoji zona).***

III SKYRIUS
SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ

Remdamiesi sveikatos rodiklių profilio analize, išskyrėme tris prioritetines problemas, kurių rodiklius pasirinkome detalesnei analizei ir interpretacijai:

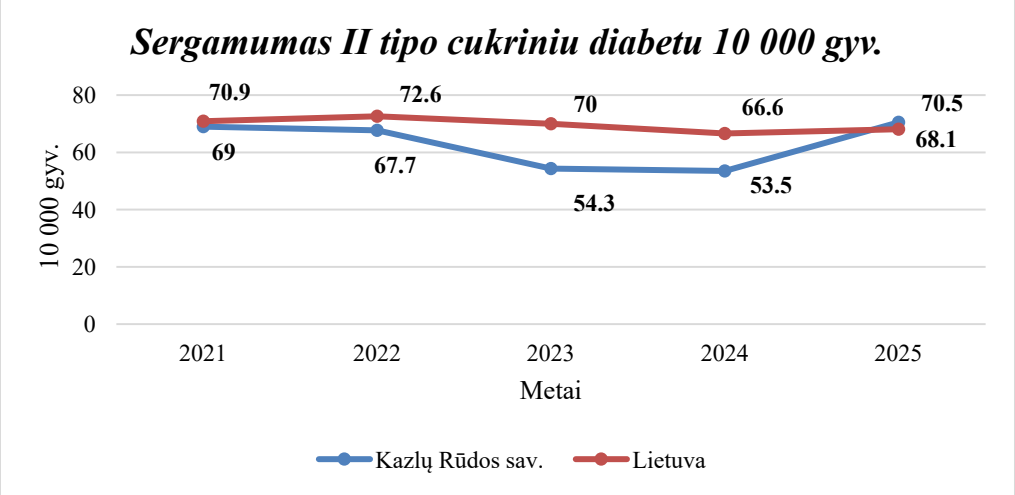
1. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu 10 000 gyventojų.
2. Sergamumas tuberkulioze 100 000 gyventojų.
3. Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų 100 000 gyventojų.

1. Prioritetinė problema

3.1. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu 10 000 gyventojų

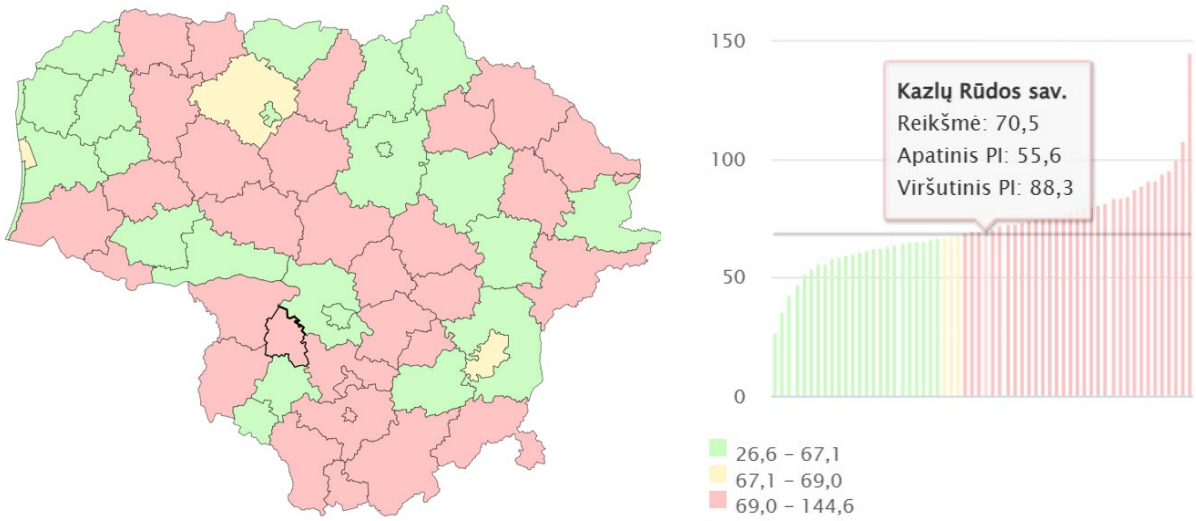
Sergamumas antro tipo cukriniu diabetu – tai rodiklis, parodantis, kiek gyventojų serga 2 tipo cukriniu diabetu. Tai lėtinė liga, kai organizmas nepakankamai veiksmingai panaudoja insuliną, todėl kraujyje padidėja gliukozės kiekis. Šios ligos išsivystymui įtakos turi įvairūs veiksniai, tarp jų antsvoris ir nutukimas, nepakankamas fizinis aktyvumas, nesubalansuota mityba, paveldimumas ir amžius.

Kazlų Rūdos savivaldybėje II tipo cukriniu diabetu sergančių asmenų skaičius nuo 2024 m. kilo ir 2025 m. jau viršijo šalies vidurkį – savivaldybėje 70,5/10 000 gyv., Lietuvoje 68,1/10 000 gyv. *(3 pav.)*.

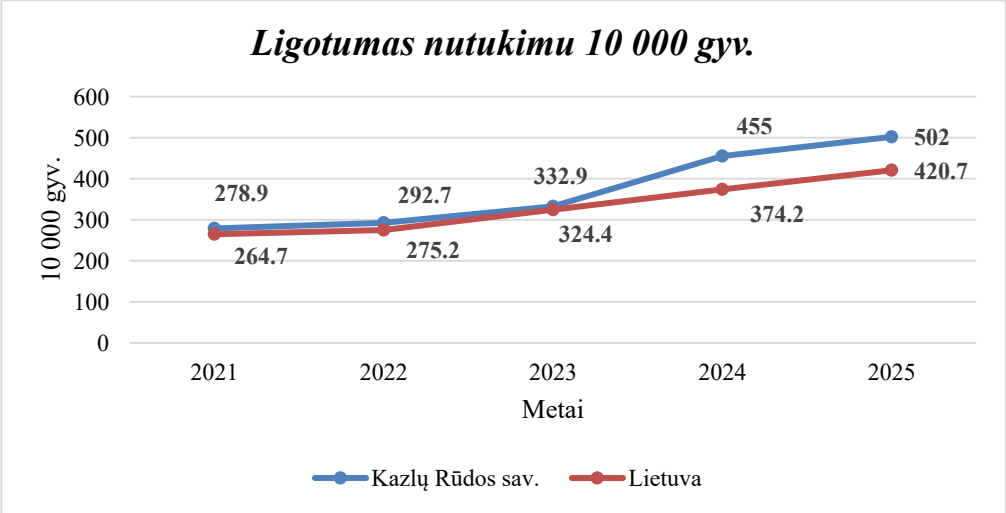
3 pav. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu 10 000 gyv., 2021-2025 m.
(Šaltinis Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema)

Sergamumas II tipo cukriniu diabetu atskirose savivaldybėse pateiktas *4 pav.,* Kazlų Rūdos savivaldybė apvesta juodu kontūru. Raudona spalva pažymėtos savivaldybės, tame tarpe ir Kazlų Rūda, kurios vidurkis yra aukštesnis už šalies vidurkį.

4 pav. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu 10 000 gyv. savivaldybėse 2025 m. kartograma (Šaltinis Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema)

Nutukimas yra vienas svarbiausių 2 tipo cukrinio diabeto rizikos veiksnių. Didėjant riebalinio audinio kiekiui, ypač pilvo srityje, gali mažėti organizmo jautrumas insulinui. Dėl to gliukozės kiekis kraujyje didėja, o ilgainiui gali išsivystyti 2 tipo cukrinis diabetas. Kazlų Rūdos savivaldybėje *(5 pav.)* kaip ir visoje šalyje nutukusių žmonių kasmet daugėja, 2025 m. savivaldybėje nutukusių asmenų buvo 502/10 000 gyv., Lietuvos vidurkis buvo mažesnis – 420,7/10 000 gyv.

5 pav. Ligotumas nutukimu 10 000 gyv. (Šaltinis Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema)

Didžiausią nutukimu sergančių asmenų dalį sudarė 45–64 metų amžiaus gyventojai – 43 proc., kiek mažesnę dalį sudarė senjorai – 30 proc. Nutukusių moterų dalis buvo didesnė nei vyrų (61 proc. ir 39 proc.).

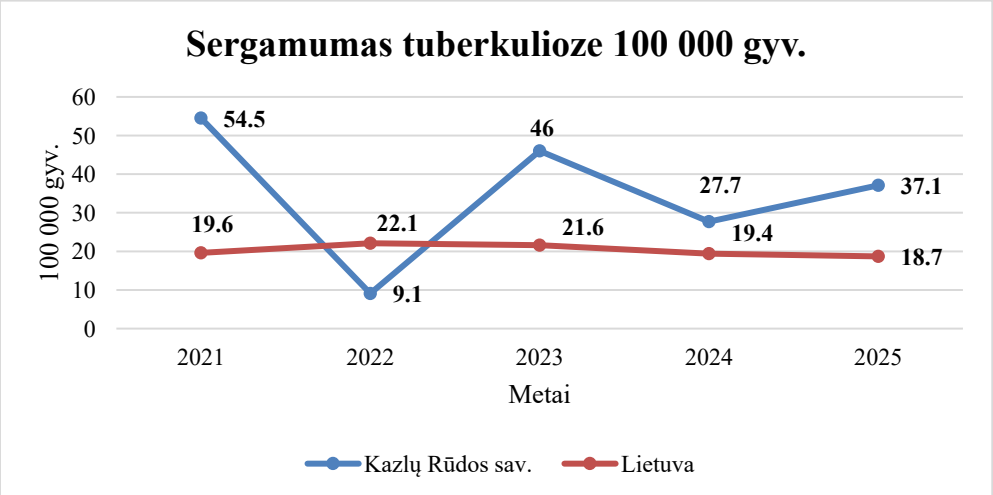
Nepakankamas fizinis aktyvumas yra svarbus II tipo cukrinio diabeto rizikos veiksnių. Nepakankamas fizinis aktyvumas gali prisidėti prie antsvorio, nutukimo ir atsparumo insulinui vystymosi, taip didindamas ligos išsivystymo tikimybę. Pagal 2026 m. suaugusiųjų gyvensenos tyrimo rezultatus bent 30 minučių aktyvia fizine veikla tris – keturias dienas per savaitę užsiima 25,2 proc. Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojų, dvi dienas per savaitę – 20,4 proc. apklaustųjų, o 11,4 proc. gyventojų nurodė, kad tokia fizine veikla visai neužsiima.

Apibendrinant galima teigti, kad sergamumas II tipo cukriniu diabetu savivaldybėje didėja. Taip pat daugėja gyventojų, turinčių antsvorio ar nutukusių bei pasižyminčių nepakankamu fiziniu aktyvumu. Šie veiksniai gali didinti II tipo cukrinio diabeto išsivystymo riziką.

2. Prioritetinė problema

3.2. Sergamumas tuberkulioze 100 000 gyventojų

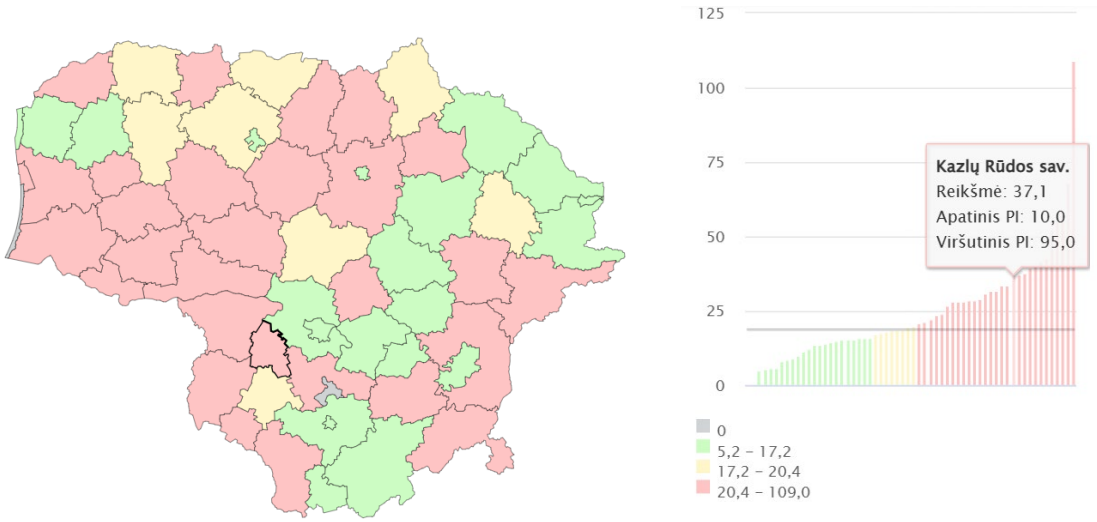
Sergamumas tuberkulioze – rodiklis, parodantis per tam tikrą laikotarpį naujai užregistruotų tuberkuliozės atvejų skaičių, tenkantį 100 000 gyventojų. Jis naudojamas tuberkuliozės paplitimo mastui ir sergamumo tendencijoms vertinti.

6 pav. Sergamumas tuberkulioze 100 000 gyv., 2021-2025 m. (Šaltinis Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema)

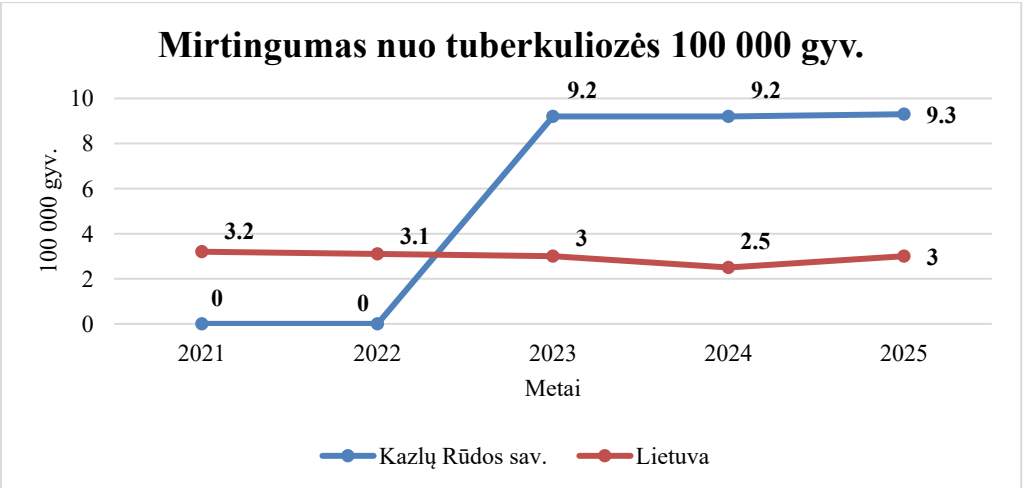
Kazlų Rūdos savivaldybėje per pastaruosius penkerius metus sergamumas tuberkulioze buvo nepastovus ir svyravo *(6 pav.),* tačiau nuo 2024 m. augo ir 2025 m. buvo 37,1/100000 gyv., kas beveik du kartus viršijo šalies vidurkį – 18,7/100 000 gyv.

7 pav. pateiktas sergamumas tuberkulioze atskirose savivaldybėse. Kazlų Rūdos savivaldybė apvesta juodu kontūru. Raudona spalva pažymėtos savivaldybės, tame tarpe ir Kazlų Rūda, kurios vidurkis yra aukštesnis už šalies vidurkį. Kazlų Rūdos savivaldybė pagal sergamumą tuberkulioze buvo 12 visoje Lietuvoje.

7 pav. Sergamumas tuberkulioze 100 000 gyv., savivaldybėse 2025 m. kartograma (Šaltinis Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema)

2021 m. ir 2022 m. mirčių nuo tuberkuliozės neužregistruota *(8 pav.),* tačiau 2023 m. mirtingumas siekė 9,2/100 000 gyv., o 2025 m. rodiklis nežymiai padidėjo iki 9,3/100 000 gyv.

8 pav. Mirtingumas nuo tuberkuliozės 100 000 gyv., 2021-2025 m. (Šaltinis Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema)

Lietuvoje šis rodiklis buvo gerokai mažesnis, 2025 m. Kazlų Rūdos savivaldybėje mirtingumas nuo tuberkuliozės buvo daugiau kaip tris kartus didesnis nei Lietuvos vidurkis. Savivaldybėje mirė vienas 18-44 metų amžiaus grupei priklausantis vyras.

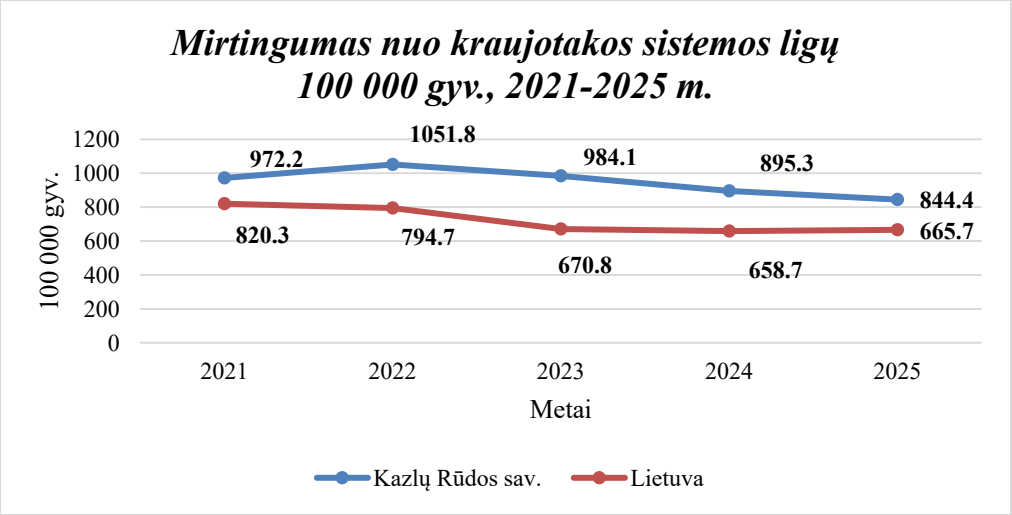
Apibendrinant analizuotus duomenis, pastaraisiais metais sergamumas tuberkulioze didėjo ir viršijo šalies vidurkį.

3. Prioritetinė problema.

3.3. Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų 100 000 gyventojų

Kazlų Rūdos savivaldybėje 2025 m. mirė 166 žmonės, iš kurių 91 – nuo kraujotakos sistemos ligų. Šie žmonės sudarė beveik 55 proc. visų mirusiųjų.

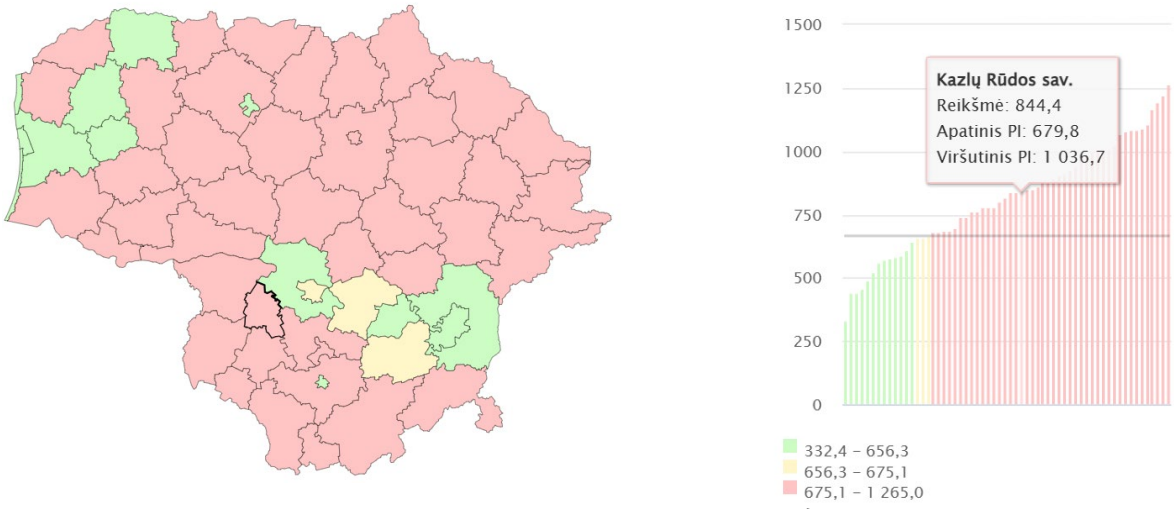
Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų Kazlų Rūdos savivaldybėje nuo 2022 m. mažėjo *(9 pav.)* ir 2025 m. buvo 844,4/100 000 gyv., tačiau išliko aukštesnis už šalies vidurkį – 665,7/100 000 gyv.

9 pav. Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų 100 000 gyv., 2021-2025 m.
(Šaltinis Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema)

Dauguma mirusiųjų nuo kraujotakos sistemos ligų priklausė 65+ amžiaus grupei (89 proc.), 45-64 metų amžiaus grupėje mirusiųjų buvo 10 proc., o 18-44 metų amžiaus – 1 proc., daugiau mirusių buvo moterys (58 proc.). 57 proc. visų mirusiųjų mirė mieste, o likusi dalis kaimo vietovėje. Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų savivaldybėse 2025 m. pateiktas *10 pav.*, Kazlų Rūdos savivaldybė apvesta juodu kontūru. Iš duomenų pateiktų paveikslėlyje matyti, kad 2025 m. dauguma savivaldybių viršijo šalies vidurkį ir tik 13 vidurkis buvo mažesnis už bendrą

šalies vidurkį. Kazlų Rūdos savivaldybė buvo 28 pagal mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų dažnumą Lietuvoje.

10 pav. Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų 100 000 gyv., savivaldybėse 2025 m. kartograma (Šaltinis Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema)

2025 m. daugiausiai Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojų mirė nuo išeminės širdies ligos (36 asmenys) ir cerebrovaskulinių ligų (31 asmuo), tačiau mirusiųjų skaičiai buvo mažesni nei 2024 m.

Apibendrinant galima teigti, kad mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų savivaldybėje išlieka aukštas ir viršija šalies vidurkį. Dažniausiai nuo šių ligų miršta 65 metų ir vyresni gyventojai.

IŠVADOS

- Nuo 2021 m. Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojų skaičius mažėjo, 2025 m. savivaldybėje gyveno 10 777 gyventojai, tai yra 57 gyventojais mažiau nei 2024 m.
- Didžiąją savivaldybės gyventojų pasiskirstymo pagal amžiaus grupes dalį sudaro 60–64 metų amžiaus moterys. Ši tendencija sutampa su bendru šalies rodikliu. Didžiausią Kazlų Rūdos savivaldybėje gyvenančių vyrų dalį sudaro 50–54 metų amžiaus vyrai, o Lietuvoje – 35–39 metų amžiaus vyrai.
- Ilgalaikio nedarbo lygis Kazlų Rūdos savivaldybėje nuo 2024 m. sumažėjo ir 2025 m. buvo 2,3 proc., tačiau išliko aukštesnis už šalies vidurkį – 1,6 proc.
- Policijoje užregistruotų pranešimų dėl smurto artimoje aplinkoje skaičius 1000 gyventojų savivaldybėje nuo 2024 m. kilo ir 2025 m. buvo 30,4/1000 gyventojų, šis rodiklis stipriai viršijo šalies vidurkį – 19,3/1000 gyventojų.
- Savivaldybėje išaugo ligotumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis – 2024 m. 1339,3/10 000 gyventojų, o 2025 m. 1389,1/10 000 gyventojų, šis rodiklis buvo didesnis už šalies vidurkį – 1214,9/10 000 gyventojų.
- 2025 m. Kazlų Rūdos savivaldybėje ligotumas psichikos ligomis ženkliai viršijo Lietuvos vidurkį (1386,3/10 000 gyventojų ir 1201,3/10 000 gyventojų).
- Didžiausias mirtingumo rodiklis 2025 m. užfiksuotas dėl kraujotakos sistemos ligų 844,4/100 000 gyventojų, šis rodiklis yra aukštesnis už šalies vidurkį – 665,7/100 000 gyventojų.
- Prioritetiniai analizei pasirinkti šie rodikliai: sergamumas II tipo cukriniu diabetu 10 000 gyventojų, sergamumas tuberkulioze 100 000 gyventojų, mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų 100 000 gyventojų.
- 2026 metų kovo – gegužės mėn. savivaldybėje buvo atliktas suaugusiųjų gyvensenos tyrimas, kurio metu apklaustas 421 gyventojas. Trys ketvirtadaliai (74 proc.) respondentų savo gyvenimo kokybę vertina kaip gerą arba labai gerą, o beveik du trečdaliai (65 proc.) savo sveikatos būklę taip pat vertina gerai arba labai gerai.
- Mitybos įpročiai, palyginti su 2022 m., daugeliu rodiklių pablogėjo, labiausiai sumažėjo kasdien daržoves vartojančių gyventojų dalis – nuo 56,1 proc. iki 45,2 proc.
- Bent 30 minučių aktyvia fizine veikla tris–keturias dienas per savaitę užsiima 25,2 proc. savivaldybės gyventojų, o 11,4 proc. gyventojų nurodė, kad tokia fizine veikla visai neužsiima.

- Psichotropines medžiagas be gydytojo paskyrimo vartoja 5,7 proc. gyventojų, o kartą per savaitę alkoholinius gėrimus vartoja 20,4 proc. savivaldybės gyventojų.

REKOMENDACIJOS

Siekiant sumažinti sergamumą II tipo cukriniu diabetu:

- Visuomenės sveikatos biurui rengti praktinius sveikos mitybos mokymus, maisto gaminimo dirbtuves, teikti konsultacijas dėl cukraus vartojimo mažinimo ir toliau organizuoti grupinius fizinio aktyvumo užsiėmimus.
- Savivaldybės ugdymo įstaigose skatinti sveikos gyvensenos įpročių formavimą nuo ankstyvo amžiaus, didinant vaikų ir paauglių fizinį aktyvumą, ugdant sveikos mitybos įpročius ir mažinant produktų, kurių sudėtyje yra pridėtinio cukraus, vartojimą.
- Asmens sveikatos priežiūros įstaigoms stiprinti II tipo cukrinio diabeto rizikos grupėms priklausančių asmenų stebėseną, skatinti gyventojus reguliariai tikrintis sveikatą ir užtikrinti ankstyvą padidėjusio gliukozės kiekio kraujyje nustatymą.
- Visuomenės sveikatos biurui, bendradarbiaujant su asmens sveikatos priežiūros įstaigomis, vykdyti tikslines prevencines programas vyresnio amžiaus ir padidėjusią riziką susirgti 2 tipo cukriniu diabetu turintiems gyventojams, dėmesį skiriant svorio kontrolės ir gyvensenos keitimo užsiėmimams.
- Didinti gyventojų sveikatos raštingumą, organizuojant informacines kampanijas apie II tipo cukrinio diabeto rizikos veiksnius, ankstyvuosius ligos požymius, profilaktinių sveikatos patikrinimų svarbą ir galimybes sumažinti riziką susirgti šia liga.

Siekiant sumažinti sergamumą tuberkulioze:

- Asmens sveikatos priežiūros įstaigoms stiprinti ankstyvą tuberkuliozės nustatymą, ypatingą dėmesį skiriant didesnės rizikos grupėms priklausantiems asmenims, ir užtikrinti savalaikį reikalingų tyrimų atlikimą.
- Asmens sveikatos priežiūros įstaigoms užtikrinti tuberkulioze sergančių asmenų kontaktų išaiškinimą, sąlytį turėjusių asmenų ištyrimą ir tolesnę stebėseną pagal galiojančias rekomendacijas, siekiant sumažinti infekcijos plitimo riziką.
- Visuomenės sveikatos biurui ir asmens sveikatos priežiūros įstaigoms didinti gyventojų informuotumą apie tuberkuliozės plitimo būdus, pagrindinius ligos simptomus, ankstyvosios diagnostikos ir laiku pradėto gydymo svarbą. Skatinti sergančiuosius laikytis paskirto gydymo režimo ir informuoti apie galimas pagalbos priemones gydymo laikotarpiu.

Siekiant sumažinti gyventojų mirtingumą nuo kraujotakos sistemos ligų:

- Visuomenės sveikatos biurui bendradarbiaujant su asmens sveikatos priežiūros įstaigomis aktyviau skatinti gyventojus dalyvauti širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto rizikos grupių asmenims skirtoje prevencinėje programoje, ypatingą dėmesį skiriant rizikos grupėms priklausantiems asmenims, ir užtikrinti ankstyvą širdies ir kraujagyslių ligų rizikos veiksnių nustatymą.
- Asmens sveikatos priežiūros įstaigoms stiprinti vyresnio amžiaus gyventojų ir asmenų, sergančių širdies ir kraujagyslių ligomis, sveikatos būklės stebėseną, užtikrinti reguliarų arterinio kraujospūdžio, cholesterolio ir gliukozės kiekio kraujyje vertinimą bei tinkamą nustatytų ligų kontrolę.
- Visuomenės sveikatos biurui, bendradarbiaujant su asmens sveikatos priežiūros įstaigomis, didinti gyventojų sveikatos raštingumą, organizuojant švietimo veiklas apie pagrindinius širdies ir kraujagyslių ligų rizikos veiksnius, ankstyvuosius miokardo infarkto ir insulto požymius. Didinti gyventojų žinias apie sveikos mitybos, reguliaraus fizinio aktyvumo ir kitų sveikos gyvensenos įpročių svarbą širdies ir kraujagyslių ligų prevencijai. Taip pat vykdyti prevencines sveikatos patikros akcijas, kurių metu būtų matuojamas arterinis kraujospūdis, nustatomas gliukozės ir cholesterolio kiekis kraujyje bei teikiamos individualios rekomendacijos dėl širdies ir kraujagyslių ligų rizikos mažinimo.

1 priedas

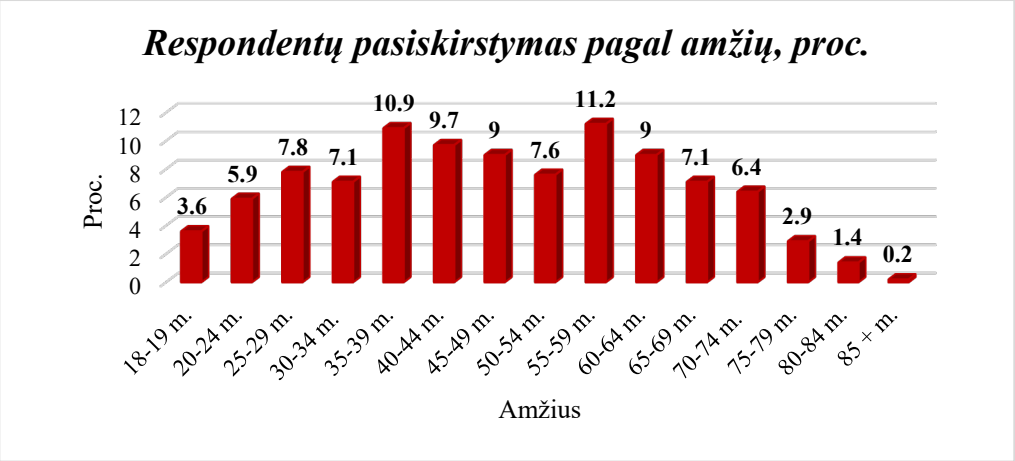
2026 M. SUAUGUSIŲJŲ GYVENSENOS TYRIMO REZULTATAI KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖJE

2026 metų kovo – gegužės mėn. Kazlų Rūdos savivaldybėje buvo atliktas suaugusiųjų gyvensenos tyrimas. Tyrimas atliktas vadovaujantis Higienos instituto parengta gyvensenos tyrimų organizavimo ir vykdymo metodika. Anketinei apklausai naudotas su Sveikatos apsaugos ministerija suderintas standartizuotas klausimynas, kurį sudarė 30 klausimų. Rodikliai suskirstyti į tris grupes:

- ✓ gyvenimo kokybės, sveikatos vertinimas, laimingumas, prislėgta nuotaika, artimi žmonės, ilgalaikės sveikatos problemos ir gyvensenos keitimas;
- ✓ sveikatos elgsena (fizinis aktyvumas ir mitybos įpročiai);
- ✓ rizikingas elgesys (tabako, elektroninių cigarečių, alkoholio, narkotinių ar psichotropinių medžiagų vartojimas, saugumas kelyje).

Tyrimo metu atsitiktiniu būdu savivaldybėje buvo apklaustas 421 gyventojas, iš kurių 48,2 proc. buvo vyrai, o likę 51,8 proc. moterys. Iš visų respondentų 49,4 proc. gyveno kaime, o 50,6 proc. – mieste.

Visi duomenys naudoti iš Higienos instituto „Suaugusiųjų gyvensenos tyrimo 2026 m. rodiklių suvestinės – ataskaitos".

1 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal amžių, proc.
(Šaltinis Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema)

Tarp tyrime dalyvavusių gyventojų daugiausia buvo 55–59 metų amžiaus grupės atstovų (11,2 proc.), kiek mažiau – 35–39 metų (10,9 proc.) ir 40–44 metų (9,7 proc.) amžiaus grupių atstovų (*1 pav*.).

1 lentelė. Respondentų sociodemografinės charakteristikos, proc. (Šaltinis Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema)

Šeiminė padėtis	Lietuva	Kazlų Rūda
Vedęs (ištekėjusi) arba gyvena su partneriu (-e)	64,4	58,2
Nevedęs (netekėjusi)	16,7	19,7
Išsiskyręs (-usi)	11,8	15,7
Našlys (-ė)	7,1	6,4
Išsilavinimas		
Pagrindinis	12,6	2,4
Vidurinis	14,7	7,6
Specialusis vidurinis	5,5	8,6
Aukštesnysis (technikumas, aukštesnioji mokykla)	16,9	19,2
Aukštasis koleginis	15,1	26,6
Aukštasis universitetinis	35,2	35,6
Pagrindinis užsiėmimas?		
Dirbu	78,5	75,1
Bedarbis (-ė)	4,4	4
Studentas (-ė)	1,9	2,9
Moksleivis (-ė)	2,6	2,4
Pensininkas (-ė)	11,1	15,4
Kita	1,5	0,2
Kokios vidutinės mėnesio pajamos tenka vienam Jūsų šeimos nariui „į rankas“?		
Mažiau nei 400 Eur	5,1	4,3
401–600 Eur	11,6	8,6
601–800 Eur	17,5	17,6
801–1000 Eur	22,8	23,5
1001–1500 Eur	25,7	32,1
1501 Eur ir daugiau	17,3	14

Lyginant 1 lentelėje pateiktas bendras Kazlų Rūdos bei Lietuvos sociodemografines charakteristikas galima teigti, kad dauguma apklausos dalyvių tiek savivaldybėje tiek Lietuvoje buvo vedę (ištekėję) arba gyvena su partneriu (-e), Kazlų Rūdos savivaldybėje dauguma turėjo įgiję aukštąjį išsilavinimą. Tiek savivaldybėje, tiek šalyje daugiau nei 70 proc. respondentų buvo dirbantys. Vidutinės mėnesio pajamos vienam šeimos nariui „į rankas“ Kazlų Rūdos savivaldybėje sutapo su šalies vidurkiu (1001–1500 Eur.).

Suaugusiųjų gyvensenos rodikliai

1. Gyvenimo kokybės, sveikatos vertinimas, laimingumas, prislėgta nuotaika ir gyvensenos keitimas

Lyginant suaugusiųjų gyvensenos rodiklius Kazlų Rūdos savivaldybėje su bendru Lietuvos vidurkiu (*2 lentelė*) galima teigti, kad jie skiriasi nežymiai, didžiausias skirtumas yra rodiklio „Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bandė keisti savo gyvenseną ir ją pakeitė, dalis procentais“, Kazlų Rūdos savivaldybėje tokių suaugusių asmenų buvo 15,3 proc., o bendrai šalyje – 24,9 proc.

2 lentelė. Gyvenimo kokybės, sveikatos vertinimas, laimingumas, prislėgta nuotaika ir gyvensenos keitimas (proc.) (Šaltinis Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema)

Rodiklis	Savivaldybės rodiklio reikšmė 2026 m.	Savivaldybės rodiklio reikšmė 2022 m.	Lietuvos rodiklio reikšmė 2026 m.	Santykis savivaldybė/ Lietuva
Suaugusiųjų, kurie savo dabartinę sveikatos būklę vertina kaip gerą ar labai gerą, dalis procentais	64,6 ↑	57,8	64,9	0,99
Suaugusiųjų, kurie savo gyvenimo kokybę vertina kaip gerą ar labai gerą, dalis procentais	73,6 ↑	67	74,8	0,99
Suaugusiųjų, kurie jaučiasi laimingi ar labai laimingi, dalis procentais	62,4 ↑	56,6	63,8	0,98
Suaugusiųjų, kuriuos per praėjusį mėnesį buvo apėmusi prislėgta nuotaika, nerimas šiek tiek labiau ar daug labiau nei anksčiau, dalis procentais	19,3 ↓	46,8	16,9	1,14
Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bandė keisti savo gyvenseną ir ją pakeitė, dalis procentais	15,3 ↑	4,5	24,9	0,61

Kazlų Rūdos savivaldybėje beveik trys ketvirtadaliai (74 proc.) respondentų savo gyvenimo kokybę vertina kaip gerą arba labai gerą, o beveik du trečdaliai (65 proc.) savo sveikatos būklę taip pat vertina gerai arba labai gerai. Daugiau nei pusė apklaustųjų (62,4 proc.) nurodė besijaučiantys laimingi arba labai laimingi. Tuo tarpu 19,3 proc. respondentų teigė, kad per praėjusį mėnesį prislėgta nuotaika ir nerimas juos buvo apėmę šiek tiek labiau arba daug labiau nei anksčiau.

Palyginus šiuos rodiklius su 2022 m. atlikto suaugusiųjų gyvensenos tyrimo rezultatais, pastebima teigiama rodiklių pokyčio tendencija.

2. Sveikatos elgsena

Vertinant sveikatos elgsenos rodiklius (*3 lentelė*) 2026 m. Kazlų Rūdos savivaldybės suaugusiųjų mitybos įpročiai, palyginti su 2022 m., daugeliu rodiklių pablogėjo. Kasdien vaisius valgančių gyventojų dalis sumažėjo nuo 38,3 proc. iki 36,9 proc., tačiau šis rodiklis sutampa su Lietuvos vidurkiu. Labiausiai sumažėjo kasdien daržoves vartojančių gyventojų dalis – nuo 56,1 proc. iki 45,2 proc. ir tapo šiek tiek mažesnė už Lietuvos rodiklį (47,2 proc.).

Rodiklis	**Savivaldybės rodiklio reikšmė 2026 m.**	**Savivaldybės rodiklio reikšmė 2022 m.**	**Lietuvos rodiklio reikšmė 2026 m.**	**Santykis savivaldybė/ Lietuva**
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną valgo vaisius (neskaitant sulčių), dalis procentais	36,9 	38,3	36,9	1
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną valgo daržoves (neskaitant bulvių), dalis procentais	45,2 	56,1	47,2	0,96
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną valgo saldumynus, dalis procentais	15,4 	16,3	19	0,81
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną geria gazuotus saldžiuosius gėrimus, dalis procentais	5,4 	1,5	4,5	1,2

3 lentelė. Sveikatos elgsena, proc., (Šaltinis Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema)

Kasdien saldumynus vartojančių Kazlų Rūdos savivaldybės suaugusiųjų dalis sumažėjo nuo 16,3 proc. iki 15,4 proc. ir yra mažesnė nei Lietuvos vidurkį (19 proc.). Tačiau neigiamas pokytis stebimas dėl saldžiųjų gėrimų – kasdien juos vartojančių dalis padidėjo nuo 1,5 proc. iki 5,4 proc. ir tai viršina Lietuvos vidurkį (4,5 proc.).

Bent 30 minučių aktyvia fizine veikla tris–keturias dienas per savaitę užsiima 25,2 proc. savivaldybės gyventojų, dvi dienas per savaitę – 20,4 proc. apklaustųjų, o 11,4 proc. gyventojų nurodė, kad tokia fizine veikla visai neužsiima. Vidutiniškai per dieną socialiniuose tinkluose 1–2 valandas naršo 38 proc. savivaldybės gyventojų, o 3–4 valandas – 26 proc. apklaustųjų.

3. Rizikingas elgesys

2026 m. Kazlų Rūdos savivaldybėje, palyginti su Lietuvos rodikliais, suaugusieji rečiau kasdien vartoja tabako gaminius (9,8 proc. ir 13,9 proc.), tačiau dažniau rūko elektronines cigaretes ar panašius gaminius (8,1 proc. ir 6,9 proc.). Psichotropines medžiagas be gydytojo paskyrimo vartoja 5,7 proc. gyventojų – tai daugiau nei dvigubai viršija Lietuvos rodiklį (2,2 proc.). Kartą per savaitę alkoholinius gėrimus vartoja 20,4 proc. savivaldybės gyventojų, beveik dvigubai daugiau nei bendrai Lietuvoje (11,1 proc.).

4 lentelė. Rizikingas elgesys, proc. (Šaltinis Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema)

Rodiklis	Savivaldybės rodiklio reikšmė 2026 m.	Savivaldybės rodiklio reikšmė 2022 m.	Lietuvos rodiklio reikšmė 2026 m.	Santykis savivaldybė/ Lietuva
Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių kasdien vartojo tabako gaminius, dalis procentais	9,8	8	13,9	0,71
Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių kasdien rūkė elektronines cigaretes arba naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis procentais	8,1	6,6	6,9	1,17
Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą vartojo psichotropinių medžiagų (narkotikų) be gydytojo paskyrimo, dalis procentais	5,7	5,6	2,2	2,6

Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių kartą per savaitę vartojo alkoholinius gėrimus, dalis procentais	20,4 	32,6	11,1	1,8
Suaugusiųjų, kurie visada tamsiu paros metu būdami lauke nešioja atšvaitus, dalis procentais	33 	23,4	27,5	1,2
Suaugusiųjų, kurie važiuodami visada segi saugos diržą, dalis procentais	95,5 	85	94,3	1

Tamsiuoju paros metu lauke atšvaitus visada nešioja 33 proc., o saugos diržą visada segi 95,5 proc. gyventojų.

TYRIMO IŠVADOS

- 2026 metų kovo – gegužės mėn. Kazlų Rūdos savivaldybėje buvo atliktas suaugusiųjų gyvensenos tyrimas, kurio metu apklaustas 421 gyventojas.
- Tarp tyrime dalyvavusių gyventojų daugiausia buvo 55–59 metų amžiaus grupės atstovų (11,2 proc.), kiek mažiau – 35–39 metų (10,9 proc.).
- Dauguma apklausos dalyvių buvo vedę (ištekėję) arba gyvena su partneriu (-e) ir turėjo įgiję aukštąjį išsilavinimą. Daugiau nei 70 proc. respondentų buvo dirbantys.
- Kazlų Rūdos savivaldybėje beveik trys ketvirtadaliai (74 proc.) respondentų savo gyvenimo kokybę vertina kaip gerą arba labai gerą, o beveik du trečdaliai (65 proc.) savo sveikatos būklę taip pat vertina gerai arba labai gerai. Daugiau nei pusė apklaustųjų (62,4 proc.) nurodė besijaučiantys laimingi arba labai laimingi.
- Mitybos įpročiai, palyginti su 2022 m., daugeliu rodiklių pablogėjo, labiausiai sumažėjo kasdien daržoves vartojančių gyventojų dalis – nuo 56,1 proc. iki 45,2 proc. Saldžiųjų gėrimų vartojimas kasdien padidėjo nuo 1,5 proc. iki 5,4 proc.
- Bent 30 minučių aktyvia fizine veikla tris–keturias dienas per savaitę užsiima 25,2 proc. savivaldybės gyventojų, o 11,4 proc. gyventojų nurodė, kad tokia fizine veikla visai neužsiima.
- Psichotropines medžiagas be gydytojo paskyrimo vartoja 5,7 proc. gyventojų, o kartą per savaitę alkoholinius gėrimus vartoja 20,4 proc. savivaldybės gyventojų, kas yra beveik dvigubai daugiau nei Lietuvos vidurkis.